Ankenævnet for Forsikring

Den 21. marts 2018 blev i sag nr. 91558:

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx

mod

Alm. Brand Forsikring A/S
Midtermolen 7
2100 København Ø

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstagerne har retshjælpsforsikring hos Alm. Brand Forsikring A/S. De klager ved deres advokat over, at selskabet har givet afslag på at yde tilsagn om retshjælpsdækning i en sag, der handler om, hvorvidt et indestående på en rate- og alderspension tilhørende klagernes afdøde søster/moster ved fordeling i henhold til forsikringsaftalelovens § 105a skulle udloddes efter stirpalgrundsætningen i Arvelovens §§ 1-3 eller efter fremgangsmåden i Arvelovens § 15, stk. 1, om svogerskabsarv.

Selskabet har anført, at sagen er omfattet af undtagelsesbestemmelsen i retshjælpsforsikringsbetingelsernes punkt 5.5, og at der derfor ikke er dækning. Subsidiært har selskabet gjort gældende, at der ikke er rimelig grund til at føre sagen.

I bilag vedlagt klageskema af 1/11 2017 har klagernes advokat bl.a. anført:

> "**Påstand**
>
> Alm. Brand tilpligtes at tilkende retshjælpsdækning til ansøgerne i forbindelse med retssag, hvor ansøgerne var sagsøgte under policenr. …
>
> Subsidiært tilpligtes Alm. Brand at dække omkostninger til afholdelse af retsmægling i henhold til det betingede tilsagn om retshjælp.

Sagsfremstilling

I nærværende sag har Alm. Brand afvist retshjælp principalt under henvisning til, at sagen omhandlede dødsbobehandling og subsidiært at der ikke var rimelig grund til at føre proces.

Den materielle sag, hvortil der er givet afslag på retshjælp, handlede om, hvorvidt et indestående på rate- og alderspension efter afdøde … ved fordeling i henhold til Forsikringsaftaleloven §105a skulle udloddes i henhold til stirpalgrundsætningen i Arveloven §1-3 eller efter fremgangsmåden jf. Arveloven §15, stk. 1.

I den forbindelse fremlægges stævning med bilag som bilag 1 indgivet mod klagerne og det efterfølgende svarskrift som bilag 2.

Alm. Brands afslag på retshjælpsdækning d. 15. marts 2017 vedlægges som bilag 3.

Undertegnedes efterfølgende klage vedlægges som bilag 4.

Idet klagerne var sagsøgt i sagen, blev de naturligvis nødt til at føre sagen videre bedst muligt under de givne omstændigheder. Sagen blev således forligt ved retsmægling efter 4 timers forligsforhandlinger og efter at modparten i første omgang kun ville gå med til at slette renterne. Men efterfølgende blev kravet nedsat fra kr. 371.000 til et forligsbeløb på kr. 180.000.

Forliget skal særligt ses i lyset af, at der på daværende tidspunkt ikke var vished omkring evt. dækning af omkostninger og ikke mindst modpartens betragtninger vedr. rette sagsøgte.

Der vedlægges som bilag 5 retsbog efter forliget, hvor retten efter omstændighederne da også vælger at ophæve omkostningerne og samtidig tilkender modpartens advokat kr. 50.000 i salær med tillæg af moms.

Alm. Brand havde forud for retsmæglingen givet betinget tilsagn om retshjælp jf. bilag 6.

På trods af tilsagnet var Alm. Brand ikke indforstået med dækning af omkostninger i forbindelse med orientering af resultatet jf. bilag 7 og Alm. Brands afvisning jf. bilag 8 samt besvarelsen herpå som bilag 9.

Idet Alm. Brand fortsat afviser dækning, er nærværende klage således nødvendiggjort.

Anbringender

Til støtte for den nedlagte påstand gøres følgende gældende, idet der samtidig henvises til de fremlagte bilag og argumentationen heri, der i det hele fastholdes.

<u>Vedr. undtagelsesbestemmelsen 'dødsbobehandling'</u>

Det fremgår utvetydigt af Forsikringsaftalelovens §102, stk. 1, 2. pkt., at rate- og alderspensioner udbetales uden om dødsboet.

Det er således den altoverskyggende hovedregel, at pensionsmidler, herunder rate- og alderspensioner udloddes til de begunstigede og unddrages behandling i et dødsbo.

Selvom parterne i den pågældende tvist er arvinger efter [afdøde] er der tale om et tvist om pensionsbeløb, der i alle tilfælde vil gå uden om dødsboet, og en sådan tvist kan ikke anses som en tvist 'i forbindelse med dødsbobehandling og arv'. Eneste sammenhæng i sagen er, hvorvidt pensionsmidler skal udbetales efter udfyldende regler om svogerskabsreglerne eller efter stirpalgrundsætningen.

Beløbet vil under ingen omstændigheder være en del af bobehandlingen og Alm. Brand har i det hele misforstået forholdet, da de konsekvent betragter beløbet som arv, hvilket ikke er tilfældet. Pensionen har intet med arv eller dødsbobehandling at gøre.

Dette resultat har endvidere støtte i praksis ved Ankenævnet for Forsikring.

Alm. Brand har bl.a. henvist til følgende kendelser, som bestrides at have nogen relevans.

72.958 - Denne kendelse omhandler 2 privatskiftende arvinger, som via boet ønsker at rejse krav om manglende efterbetaling af indeksregulering af en livrente og en pensionsordning. Advokaten, som repræsenterer arvingerne, bekræfter selv, at indbetalingerne skal tilgå boet og først herefter arvingerne. Der er altså i sagen enighed om, at penge tilkommer boet, hvorefter de er en del af dødsbobehandlingen og ikke som i nærværende sag, at pensionerne udbetales udenom boet. Det juridiske spørgsmål i sagen var derfor ene og alene, om boet kunne opnå retshjælpsdækning til, hvad advokaten anså som et civilretligt krav, som skulle tilfalde boet. Dette giver næppe anledning til nogen principiel afgørelse, at der gives afslag, som må betragtes som helt korrekt under de konkrete omstændigheder.

44.631 - I denne sag fik klageren først afvist retshjælpsdækning pga., at kravet var forældet og senere pga., at kravet udsprang af erhvervsudøvelse. Yderligere ville evt. pensionsudbetalinger resultere i, at boet skulle genoptages. Igen bekræfter klagers repræsentant altså, at kravet ville være en del af dødsbobehandlingen. Ankenævnet giver forsikringen medhold i deres afslag, idet der er tale om et ansættelsesretligt forhold og nævner på intet tidspunkt noget om undtagelsen vedr. dødsbobehandling.

Fra klagers side påberåbes derimod følgende kendelser af Ankenævnet.

Der henvises særligt til kendelse nr. 45.194 og kendelse nr. 44.242 vedrørende tvist om forsikringsbeløb. Ved begge kendelser er der spørgsmål om, hvorvidt tvisten kunne anses som en tvist 'i forbindelse med dødsbobehandling og arv', og Ankenævnet finder, at en tvist om forsikringsbeløb, der i alle tilfælde vil gå uden om dødsboet, ikke kan anses som en tvist i forbindelse med dødsbobehandling og arv. Ankenævnet henviser endvidere til nævnets kendelse nr. 43.091, hvor der udtales

> 'Hvis det lægges til grund, at forsikringssummen tilfalder enten forsikringstageren eller afdødes (…) livsarvinger uden om dødsboet - og dette synes ikke bestridt af dødsboets kreditorer - er der tale om en konflikt mellem to parter, der hver for sig - i givet fald - vil være berettiget til at modtage forsikringssummen uden om dødsboet, jf. forsikringsaftalelovens § 102 og eventuelt § 104, stk. 2. En sådan tvist kan ikke anses for at være en tvist 'i forbindelse med dødsbobehandling', jf. forsikringsbetingelsernes punkt 3, 5. led.'.

Afgørelsen er meget klar og er i direkte overensstemmelse med de i svarskriftet - bilag 2 - og i øvrigt nedlagte anbringender fra klagers side.

Da rate- og alderspensioner, på samme måde som forsikringsbeløb, skal unddrages dødsboet, må det således, på baggrund af Ankenævnets praksis, lægges til grund, at sagens karakter er omfattet af retshjælpsforsikringen, hvorfor der skal ydes dækning i henhold til forsikringsbetingelsernes pkt. 3.

Vedr. rimelig grund til at føre proces

Der henvises igen i det hele til særligt argumentationen i svarskriftet, hvorefter klagerne absolut havde væsentlig grund til at føre proces og samtidig havde en berettiget forventning om et gunstigt udfald. Dette giver sig ligeledes til udtryk i at sagsøger mere end halverer sit krav i forbindelse med forligsdrøftelserne.

Først og fremmest var klagerne sagsøgte og som følge heraf, ikke havde noget valg, andet end at føre proces.

Helt centralt for Alm. Brands argumentation har været U.2017.380V.

Dommen er ganske konkret begrundet i først og fremmest rimelighedsbetragtninger ud fra den korte tid mellem første- og sidstafdødes dødsfald, størrelsesmæssigt sammenlignelige udbetalinger af forsikrings- og pensionsbeløb for de 2 afdøde samt et nært forhold mellem arvingerne på hver side. Samtlige disse momenter er ikke opfyldt i den pågældende sag vedr. klagerne, hvorfor hele Vestre Landsrets begrundelse ikke kan finde anvendelse i nærværende sag.

Yderligere er dommen afsagt med dissens og kan derfor ikke tillægges nogen afgørende vægt. Det gøres derfor fortsat gældende, at der vil være rimelig grund til at føre proces alene i henhold til anbringendet om, at Arvelovens §15 ikke finder anvendelse.

Endvidere er det i svarskrift gjort gældende, at klager ikke er rette sagsøgte. Der foreligger ikke noget retsforhold mellem sagsøger og klager, hvorfor det rejste krav må hvile på erstatningsretlige forudsætninger. Samtlige mine klagere har modtaget beløbene i god tro og har på ingen måde udvist culpa.

Forsikrings- og pensionsbeløbene kan alene med frigørende virkning betales fra [bank]. [Bank] har ikke overfor klagerne givet udtryk for, at være af den opfattelse at have et tilbagebetalingskrav mod klagerne. Og i givet fald skulle [bank] starte selvstændig sag op, hvilket ikke er sket og i så fald vil skulle bedømmes efter reglerne om condictio indebiti. Med henvisning til ovenfor og den udviste passivitet fra [banks] side, finder jeg det usandsynligt, at [bank] vil kunne komme igennem med et sådan krav.

Sammenfattende har klagerne således også en rimelig grund til at føre proces, med overvejende sandsynlighed for et gunstigt udfald.

Vedr. betingede tilsagn om retshjælp
Der må være tale om en særdeles udvidet fortolkning af …s skrivelse af d. 9. juni - bilag 7 - såfremt det herudaf kan konkluderes, at det indgåede forlig var begrundet i dommen U.2017.380V.

Det samme gør sig gældende ved Alm. Brands slutning, at mine klagerne herved har anerkendt en fordeling jf. Arvelovens §15.

I et forlig ligger intet om anerkendelse, men netop at parterne begge imødekommer den altid tilstedeværende procesrisiko. Anvendes Alm. Brands slutninger på modparten, vil dette også betyde, at modparten har anerkendt, at beløbet ikke skulle have været fordelt jf. Arvelovens §15. Alm. Brands argumentation savner ganske enkelt mening.

Endvidere hverken har eller vil det indgåede forlig have nogen som helst påvirkning på dødsbobehandlingen. Boet genoptages således ikke, da pensionsudbetalingen i det hele er boet uvedkommende.

På denne baggrund er Alm. Brand fortsat som minimum forpligtet til at honorere for retsmæglingen."

I brev af 29/11 2017 til nævnet har selskabet bl.a. gjort gældende:

"**Sagens faktum**
[Afdøde] har været gift med [afdødes ægtefælle]. [Afdødes ægtefælle] døde den 7. september 2005, og [afdøde] den 27. februar 2015. De efterlod sig ikke livsarvinger eller testamente. Klagerne i sagen er 7 begunstigede, der udgøres af [afdødes] 5 søskende og 2 niecer. Niecerne er børn til [afdødes] afdøde søster. Klagerne er således legale arvinger efter længstlevende [afdøde].

Efter [afdødes] død har [bank] udbetalt alle pensionsmidlerne efter ægtefællerne til de 7 klagere. I forsikrings- og pensionsaftalerne var blot anført 'nærmeste pårørende' som begunstiget.

[Afdødes ægtefælles søster], der er søster til [afdødes ægtefælle], udtog herefter stævning i sagen mod de 7 klagere med påstand om, at pensionsmidlerne skulle fordeles i henhold til Arvelovens § 15, således at halvdelen af beløbene skulle tilfalde henholdsvis førsteafdødes arvinger (modparten) samt længstlevendes arvinger (klagerne).

Klagerne har søgt om retshjælp til retssagen omhandlende, hvorvidt Arvelovens § 15 finder anvendelse i forhold til de af [bank] udbetalte pensioner.

Sagsfremstilling
Vi har afvist retshjælpsdækning til sagen den 8. marts 2016, jf. forsikringsbetingelsernes punkt 5.5, idet vi mener, at sagen vedrører dødsbobehandling og arv (bilag B).

De andre implicerede selskaber har tilsvarende afvist sagen (bilag C-E)

Ydermere har vi subsidiært gjort gældende, at sagen ikke er rimelig at føre (se bilag F).

Klagerne var ikke enige i vores afgørelse, jf. bilag G.

Efterfølgende har vi den 2. maj 2017 på alle forsikringstagernes vegne givet et betinget tilsagn om retshjælp (bilag H).

Tilsagnet var betinget af, at klagerne blev frifundet, idet de ikke var rette sagsøgte i sagen. Såfremt retten i stedet måtte finde, at klagerne var rette sagsøgte, var tilsagnet betinget af, at klagerne ville få medhold i sagen, herunder at Arvelovens § 15 ikke fandt anvendelse.

Det betingede tilsagn blev den 5. maj 2017 udvidet til også at omfatte retsmæglingen, såfremt de angivne betingelser blev opfyldt (bilag I).

Klagerne valgte at indgå forlig ved retsmæglingen. Med forliget har klagerne skulle betale kr. 180.000.

På vegne af alle de implicerede retshjælpsforsikringsselskaber fastholdt vi den 27. juni 2017 og den 6. juni 2017 afslaget på retshjælp med henvisning til undtagelsesbestemmelsen om dødsbobehandling og arv (bilag J+K). Vi fandt således ikke, at det betingede tilsagn var opfyldt med forliget.

Selskabets anbringender

Undtagelsesbestemmelsen om dødsbobehandling og arv

Det fremgår af forsikringsbetingelsernes punkt 5.5, at tvister om dødsbobehandling og arv er undtaget retshjælpsforsikringens dækningsområde. Forsikringen omfatter på denne baggrund ikke sager, der vedrører tvister angående fordeling af arv.

Den anlagte retssag har vedrørt spørgsmålet om, hvorvidt pensionsmidlerne efter [afdøde] skulle udloddes i henhold til stirpalgrundsætningen i Arvelovens § 1-3 eller efter fremgangsmåden i Arvelovens § 15, stk. 1, om svogerskabsarv. Det forhold, at [bank] har udbetalt pensionerne, ændrer således ikke på, at arvelovens regler fortsat skal anvendes i nærværende sag.

Efter vores opfattelse har retssagen derfor handlet om fortolkning og overholdelse af arvelovens bestemmelser, herunder hvorvidt førstafdødes arvinger skulle have udbetalt halvdelen af pensionsmidlerne, og om deres retsstilling således var blevet tilsidesat.

Tilsvarende er sagen netop aktualiseret af længstlevendes død, hvor uenigheden om fordeling af pensionsmidlerne opstår.

På denne baggrund kan vi ikke anse retssagen og retsmæglingen for opstået uden tilknytning til dødsbobehandling og arv, idet denne omhandler anvendelse af arvelovens regler, samt da klagerne er aktuelle arvinger.

I den forbindelse kan vi henvise til Michael S. Wiibyes 'Retshjælpsforsikringen', s. 197, hvor det bl.a. fremgår, at det er uden betydning, om tvisten afgøres ved skifte eller under en særskilt sag.

Da sagen ubestridt har vedrørt en fortolkning af, hvorvidt Arvelovens §1-3 eller Arvelovens § 15 har skulle regulere pensionsudbetalingen efter længstlevende, og om førstafdødes arving har skulle modtage halvdelen af pensionsmidlerne, mener vi, at sagen er omfattet af undtagelsen i punkt 5.5.

Vi og de øvrige selskaber har derfor samlet afvist sagen, da denne har en sådan forbindelse til dødsbobehandling og arv, at den er omfattet af undtagelsesbestemmelsen.

Tvivl om sagens rimelighed

Uanset ovenstående har vi både ret og pligt til at udtrykke tvivl om en sags rimelighed, jf. forsikringsbetingelsernes punkt 3.2 og 7.a.

I tilknytning hertil bemærker vi, at bestemmelserne finder anvendelse, uanset om man er sagsøger eller sagsøgt, ligesom praksis herom alene afgøres ud fra sagens faktiske omstændigheder samt retsregler og retspraksis.

I denne forbindelse henviser vi til U.2017.380V, som modparten også henviser til i stævningen. I denne sag havde førsteafdøde heller ikke efterladt sig livsarvinger, og længstlevende arvede derfor førstafdøde som eneste arving, ligesom hun modtog de forsikrings- og pensionsbeløb, der kom til udbetaling i anledning af hans død.

Da længstlevende afgik ved døden, opstod der tilsvarende tvist mellem de legale arvinger efter førsteafdøde og sidstafdøde om, hvem der skulle have forsikringer og pensioner udbetalt.

I forsikrings- og pensionsaftalerne var ikke bestemt andet om begunstigede end 'nærmeste pårørende'.

Landsretten fandt, at førstafdødes legale arvinger var berettiget til halvdelen af forsikrings- og pensionsbeløbene, jf. Arvelovens § 15. Landsretten har således ved dommen fastlagt retspraksis for disse sager. Vi bemærker hertil, at U1994.211V kommer frem til samme resultat.

Vi finder det her ikke af betydning, hvornår og hvorledes [bank] i øvrigt har udbetalt beløbene, ligesom [banks] eventuelle overvejelser om at anlægge retssag ikke kan tillægges vægt. Det afgørende til bedømmelse i denne sag er det konkrete faktiske forløb, hvor modparten har anlagt retssag vedrørende anvendelse af Arvelovens § 15.

På denne baggrund mener vi ligeledes, at der ikke er tale om rimelige sagsomkostninger, idet landsretten har afgjort retsstillingen, hvorefter pensionsmidler i sådanne sager skal fordeles efter Arvelovens § 15, og ikke som anført af klagerne.

Vi mener derfor, at der ikke er rimelig grund til at føre sagen, jf. punkt 3.2 og 7.a, idet retspraksis ikke støtter klagernes sag. Tilsvarende bemærker vi, at forliget netop medfører en betaling til modparten, hvorfor klagerne ikke er frifundet.

Forliget og vores betingede tilsagn om retshjælp
Det fremgår af tilsagnet til retsmæglingen (bilag I), at tilsagnet forudsætter, at de angivne betingelser vedrørende rette sagsøgte samt frifindelse opfyldes. Dette har klagerne og deres advokat været bekendte med fra starten af retsmæglingen.

Det er ubestridt, at klagerne ved forliget ikke er blevet frifundet med begrundelse om, at de ikke er rette sagsøgte, da retten ikke har taget stilling hertil. Tilsvarende har retten ikke taget stilling til, hvorvidt klagerne skulle frifindes for påstanden om anvendelse af Arvelovens § 15.

Forliget ændrer herefter ikke på vores afgørelse, idet de pågældende betingelser ikke er opfyldt. Sagen har således fortsat vedrørt spørgsmålet om fordeling af midlerne i henhold til Arvelovens § 15, herunder hvor stor en del af de udbetalte beløb, som skulle betales til modparten.

Vi finder herefter, at det betingede tilsagn ikke er opfyldt, hvorfor vi fortsat har afvist dækning.

Afslutningsvist bemærker vi for god ordens skyld, at vi har opfordret advokaten til at søge fri proces for de af klagerne, der opfyldte de økonomiske betingelser herfor.

Konklusion
Med disse bemærkninger må vi fastholde vores stillingtagen til sagen."

Hertil har klagernes advokat i brev af 4/12 2017 til nævnet bl.a. bemærket:

"Efter modtagelse af indklagedes skrivelse af den 29. november 2017 må det konkluderes, at nægtelsen af retshjælpsdækning med henvisning til forsikringsbetingelsernes pkt. 5.5. fortsat beror på den vildfarelse, at tvisten relaterer sig til arv eller dødsbobehandling.

For så vidt angår rimeligheden ved at føre proces, fastholdes det tidligere nedlagte vedrørende rette sagsøgte og det faktum, at landsrettens fulde argumentation for udfaldet i U.2017.380V ikke kan overføres til nærværende tvist, hvorfor rimelighedsbetragtningerne heller ikke kan føre til et tilsvarende udfald.

Det centrale ved vurderingen, som også er tilfældet i U.2017.380V er en afvejning af bestemmelsen 'Nærmeste pårørende'. Hertil fremlægges litteratur og en juridisk artikel, som begge støtter klagers synspunkt.

Herudover vedlægges nok landets førende familie-/arveretsekspert Jørgen Grønborgs bemærkninger omkring problemstillingen, hvor han udtaler sig i direkte modstrid med U.2017.380V med netop henvisning til den pågældende dom.

Landsretsdommen kan meget vel ud fra de konkrete omstændigheder være korrekt, men absolut ikke et udtryk for en fast retspraksis, idet der altid skal foretages en afvejning af flere momenter.

Der henvises i den forbindelse til U.2007.2815H vedrørende fortolkning af nærmeste pårørende. Dommen vedlægges til orientering.

I den pågældende dom fandt Højesteret, at der ved fortolkning af nærmeste pårørende ikke skulle fordeles midler fra en gruppelivsforsikring til afdødes far, idet afdøde var født udenfor ægteskab og på intet tidspunkt havde haft kontakt med sin far. Det vil sige at der ud fra en konkret vurdering ikke var tale om nærmeste pårørende til afdøde.

Det samme er tilfældet for nærværende sag, hvor afdøde og vedkommendes slægt ingen relation i flere år havde haft til førstafdødes slægt.

Ankenævnet for Forsikring anmodes på det foreliggende grundlag om at tage stilling til tvisten."

I brev af 14/12 2017 til nævnet har selskabet bl.a. anført:

"**Vores afgørelse fastholdes**
Vi har noteret os [klagernes advokats] bemærkninger og medsendte bilag. Vi mener forsat, at sagen skal afvises med henvisning til undtagelsesbestemmelsen om dødsbobehandling og arv.

Det er vores opfattelse, at der i forhold til U1970B.209, U2007.2815H, side 289-292 i 'Arveret' samt Jørgen Grønborgs kommentarer alene er tale om en generel gennemgang af arvereglerne, herunder fortolkning af nærmeste pårørende, hvilket illustrer diskussionen i den juridiske litteratur.

I forhold til spørgsmålet om retshjælpsdækning til denne konkrete sag, finder vi det imidlertid ikke relevant med en gennemgang og henvisning til den juridiske litteratur herom, idet en litterær diskussion om 'nærmeste pårørende' i sig selv ikke er afgørende i forhold til retshjælpsforsikringen.

Det afgørende er fortsat faktum i nærværende sag, der omhandler spørgsmålet fordeling af arv og forsikringssum mellem de to slægter, jf. arvelovens § 15 og forsikringsaftalelovens § 105. En tvist herom kan vi fortsat ikke anse for opstået uden tilknytning til bestemmelsen om dødsbobehandling og arv.

Derudover bemærker vi, at man ved vurderingen af 'nærmeste begunstigede', hvor der ikke efterlades livsarvinger, netop skal vurdere, hvem af arvingerne efter førstafdøde og længstlevende, der skal have forsikringssummen ved længstlevendes død. Alle de af [klagernes advokat] fremlagte bilag berører netop denne arveretlige problemstilling, hvilket illustrerer, at denne sag ikke dækkes af forsikringen.

Efter vores opfattelse er der utvivlsomt tale om en tvist, der vedrører dødsbobehandling og arv i retshjælpsforsikringens forstand, da tvisten er aktualiseret af længstlevende død, hvor retten skulle bedømme, hvilken af slægterne, der havde ret til hvilken del af forsikringssummen, herunder anvendelse af arvelovens § 15.

I forhold til individuel fortolkning i denne sag, bemærker vi afslutningsvist, at sagen netop er afsluttet forligsmæssigt med betaling af et beløb til førstafdødes slægt. På denne baggrund er klagerne ikke frifundet for modpartens krav. Dette gør sig gældende såvel i forhold til fortolkningen af 'nærmeste pårørende' som sagens rimelighed i øvrigt.

I forhold til retshjælpsforsikringen er det sikrede, der skal sandsynliggøre, at der er rimelig grund til at føre sagen. Der er ikke fremlagt sandsynliggørelse overfor os, der indikerer, at førstafdøde ønskede at tilsidesætte sin arving.

På baggrund af det indgåede forlig og bl.a. U.2017.380V (bilag L, som vi også henviste til i vores første indlæg), mener vi ikke, at der ved sagen har været tale om rimelige omkostninger i forsikringens forstand.

Med de ord imødeser vi Ankenævnet for Forsikrings stillingtagen til tvisten."

Heroverfor har klagernes advokat bl.a. bemærket:

"I forlængelse af indklagede Alm. Brands indlæg af 14. december 2017 ser klager sig nødsaget til at fremkomme med en række præciseringer.

Alm. Brands opfattelse af at U1970B.209, U2007.2815H, side 289-292 i 'Arveret' samt Jørgen Grønborgs kommentarer er en generel gennemgang af arvereglerne, må bero på en vildfarelse.

I alles tilfælde behandles netop problematikken i forhold til fortolkningen af nærmeste pårørende ved forsikringsforhold.

Der er således ikke tale om en gennemgang af arveregler tværtimod.

Den juridiske diskussion omhandler alene fordelingen af forsikringsmidler og Jørgen Nørgaard anfører selv i 4. afsnit side 1 i artiklen U1970B.209 *'Selvom § 105, stk. 4, medfører, at M's arvinger er at anse som begunstigede, er det givet, at forsikringssummen ikke går ind i dødsboet for ad denne vej at fordeles mellem arvingerne.'*

Alm. Brand anfører konsekvent, at der i nærværende sag omhandles spørgsmålet vedrørende fordeling af arv.

Af denne grund må det igen på det kraftigste understreges, at det udbetalte på intet tidspunkt har haft noget som helst med arv at gøre.

Hvis undtagelsesbestemmelsen om afvisning af retshjælp ved behandling af dødsboer og arv finder anvendelse i nærværende sag, vil denne undtagelsesbestemmelse udstrækkes i uforholdsmæssig vidt omgang. Idet Alm. Brand påstår undtagelsesbestemmelsen aktiveret blot som følge af, at tvisten er aktualiseret af længstlevendes død.

I den forbindelse henvises til den allerede påberåbte praksis fra Ankenævnet for Forsikring, der klart tager afstand fra en sådan udvidet fortolkning.

Samtidig gøres opmærksom på, at der er tale om en undtagelsesbestemmelse, som af sin karakter derfor blot skal anvendes undtagelsesvist.

Alm. Brand anfører sagens forligsmæssige afslutning som begrundelse for, at sagen ikke har været rimelig at føre.

Forliget var absolut gunstigt henset til netop det forhold, at klager stod uvidende omkring eventuel dækning af omkostninger og at der i alle tilfælde vil være en procesrisiko.

En sådan procesrisiko er forsikringsselskaberne ved tilkendelse af retshjælp altid bekendt med, hvilket også giver sig til udtryk ved, at forsikringsselskaberne i vidt omfang også anerkender omkostninger ved indgåelse af forlig efter tilkendt retshjælp.

Ligeledes skal der også fortages en sondring mellem en fuldstændig frifindelse, som Alm. Brand lægger til grund før tilkendelse af retshjælp og det forhold, at en sag er rimelig at føre.

Endelig gør Alm. Brand gældende, at klager ikke har sandsynliggjort, at førstafdøde ønskede at tilsidesætte sin arving.

Hertil skal det igen bemærkes, at der ikke er tale om udbetaling af arv, men derimod udbetaling af sidstafdødes forsikringssum.

U2017.380V foretager netop denne vurdering vedrørende nærmeste pårørende og kommer efter en konkret vurdering frem, at der i det pågældende tilfælde skal ske fordeling efter reglerne om svogerskabsarv.

Klager har for hvert af landsrettens begrundelser for det konkrete udfald redegjort for, på hvilken baggrund der i den nærværende sag skal være et andet udfald.

Yderligere i forhold til, hvorvidt sagen var rimelig at føre, er der i Jørgen Grønborgs kommentarer side 16 af 17 henvist til dom afsagt den 1. december 1993 i Skifteretten i Tåstrup, hvor det netop er forsikringsselskabet, som bliver dømt til at udbetale en forsikringssum til førstafdødes forældre ved anvendelse af reglerne om svogerskabsarv.

Dette understreger samtidig, at klager ikke var rette sagsøgte og yderligere at der også for dette forhold var rimelighed ved at føre sagen.

Adgangen til retshjælp bør samtidig være udvidet i det omfang, at der er tvivl omkring teori og praksis, som også er tilfældet i nærværende sag.

Ankenævnet for Forsikring anmodes på det foreliggende grund om at træffe afgørelse."

Nævnet har fået forelagt bilag fra sagen, herunder dommen U.2017.380 V.

Af forsikringsbetingelserne fremgår det bl.a.:

"***3 Hvad dækker retshjælpsforsikringen***
Forsikringen dækker tvister, som er opstået i privatlivet.
…
3.2 Rimelig grund
Det er en beringelse for dækning, at der er rimelig grund til at indbringe tvisten for domstolene eller voldgift. Hvis der efter selskabets opfattelse ikke er rimelig grund, skal selskabet begrunde det.
…
5 Hvilke tvister er ikke dækket
Følgende tvister er ikke omfattet af retshjælpsdækningen:
…
5.5 Tvister i forbindelse med dødsbobehandling og arv"

Nævnet udtaler:

Klagerne er utilfredse med, at selskabet har givet afslag på at yde retshjælpsdækning i en nu forligt sag, hvor de var sagsøgte.

Sagen handler om, hvorvidt et indestående på en rate- og alderspension tilhørende klagernes afdøde søster/moster, der afgik ved døden den 27/2 2015 efter at have arvet sin ægtefælle, der afgik ved døden den 7/9 2005, ved fordeling i henhold til forsikringsaftalelovens § 105a skal udloddes efter stirpalgrundsætningen i arvelovens §§ 1-3 eller efter fremgangsmåden i Arvelovens § 15, stk. 1 om svogerskabsarv.

Forsikrings– og pensionsaftalerne er tegnet med nærmeste pårørende som begunstiget.

Klagernes søster/moster afgik ved døden den 27/2 2015 efter at have arvet sin ægtefælle, der var afgået ved døden den 7/9 2005. Afdødes bank udbetalte herefter pensionsmidlerne til længstlevendes slægtninge/klagerne.

Da der i ægteskabet ikke var nogen livsarvinger, ligesom ingen af de afdøde selv efterlod sig livsarvinger fra tidligere ægteskab/parforhold, og da ingen af parterne havde oprettet testamente, udtog førstafdødes søster stævning mod længstlevendes slægtninge/klagerne med påstand om, at pensionsmidlerne skulle fordeles efter Arvelovens § 15, således at halvdelen skulle tilfalde førstafdødes slægt, og den anden halvdel længstlevendes slægt.

I mail af 4/5 2017 gav selskabet betinget tilsagn om retshjælpsdækning. Tilsagnet var betinget af, enten at klagerne blev frifundet som følge af, at de ikke var rette sagsøgte i sagen, eller at klagerne fik medhold i sagen. Det betingede tilsagn omfattede også retsmægling, såfremt de angivne betingelser var opfyldt.

Det fremgår af sagen, at sagen er forligt ved retsmægling, og at kravet blev nedsat fra 371.000 kr. til et forligsbeløb på 180.000 kr. Selskabet har i mail af 27/6 2017 meddelt klagerne, at der ikke kan ydes retshjælp, da betingelserne i henhold til det betingede retshjælpstilsagn ikke er opfyldt ved forliget.

Selskabet har anført, at sagen er omfattet af undtagelsesbestemmelsen i retshjælpsforsikringsbetingelsernes punkt 5.5, og at der derfor ikke er dækning. Subsidiært har selskabet gjort gældende, at der ikke er rimelig grund til at føre sagen.

Undtagelsesbestemmelsen i punkt 5.5. "Tvister i forbindelse med dødsbobehandling og arv"

Selskabet har gjort gældende, at sagen er omfattet af undtagelsesbestemmelsen i punkt 5.5. og har til støtte herfor henvist til, at den anlagte retssag vedrører spørgsmålet

om fortolkning af arvelovens bestemmelser, og at sagen er aktualiseret ved længstlevendes død, hvor uenigheden om fordelingen af pensionsmidlerne opstod.

Det følger af forsikringsaftalelovens § 102, stk. 1, at forsikringssummen ved forsikringstagerens død udbetales umiddelbart til den begunstigede.

Uanset at sagen er aktualiseret af længstlevendes død, og uanset at sagen vedrører en fortolkning af "nærmeste pårørende" i forsikringsbetingelsernes forstand – herunder, hvorvidt pensionsmidlerne skal fordeles efter Arvelovens § 1-3 eller reglen om svogerskabsarv i Arvelovens § 15 – er der tale om en tvist om et forsikringsbeløb, der i alle tilfælde vil gå uden om boet. En sådan tvist kan ikke anses som en tvist "i forbindelse med dødsbobehandling og arv", jf. nævnets tidligere kendelser, 45.194 og 44.242.

På denne baggrund finder nævnet, at selskabet ikke har været berettiget til at afvise at give tilsagn om retshjælpsdækning under henvisning til undtagelsesbestemmelsen i retshjælpsforsikringsbetingelsernes punkt 5.5 om dødsbobehandling og arv.

Punkt 3.2 "Rimelig grund"

Selskabet har henvist til U.2017.380 V, hvor førstafdøde heller ikke havde efterladt sig livsarvinger, og længstlevende derfor arvede førstafdøde som eneste arving, og hvor der – i forbindelse med længstlevendes død – tilsvarende opstod tvist mellem de legale arvinger efter førstafdøde og længstlevende om, hvem der skulle have forsikrings- og pensionsbeløb udbetalt. Ligesom i nærværende sag, var der i forsikrings- og pensionsaftalerne ikke bestemt andet om begunstigede end "nærmeste pårørende". Her fandt landsrettens flertal, at førstafdødes legale arvinger i henhold til Arvelovens § 15 var berettiget til halvdelen af forsikrings- og pensionsbeløbene. Det er selskabets opfattelse, at landsretten med sin afgørelse har fastlagt retspraksis for sådanne sager. Selskabet har i den forbindelse henvist til U.1994.211 V, der nåede frem til samme resultat.

Klagernes advokat har blandt andet henvist til, at det var uklart, på hvilket grundlag klagerne under den anlagte retssag mod dem kunne blive betalingspligtige over for sagsøgeren, hvorfor der var tvivl om, hvorvidt de var rette sagsøgte, og at klagerne som sag-

søgte i sagen ikke havde andet valg end at føre proces. Advokaten har videre henvist til, at dommen i U.2017.380 V er konkret begrundet i rimelighedsbetragtninger, herunder den korte tid mellem først- og sidstafdødes dødsfald, størrelsesmæssigt sammenlignelige udbetalinger af forsikrings- og pensionsbeløb samt et nært forhold mellem arvingerne på hver side, som ikke kan finde anvendelse i nærværende sag, og at dommen er afsagt med dissens.

Nævnet finder efter en gennemgang af sagen og efter en samlet vurdering, at selskabet har været uberettiget til at afvise at yde retshjælpsdækning til sagen under henvisning til, at der ikke var rimelig grund til at føre sagen.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at klagerne var sagsøgte i sagen, og at dommen i U.2017.380 V angår faktiske omstændigheder, som ikke er fuldt sammenlignelige med klagernes tvist. Nævnet har videre lagt vægt på, at landsrettens flertals afgørelse er begrundet i rimelighedsbetragtninger, som ikke med samme vægt ses at kunne gøres gældende i den tvist, som klagerne var part i.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Selskabet, Alm. Brand Forsikring A/S, skal anerkende, at sagen berettiger til retshjælpsdækning. Selskabet skal opgøre og udbetale forsikringsdækning i henhold til forsikringsbetingelserne.

Klagegebyret tilbagebetales.

Peter Thønnings
Udskriftens rigtighed bekræftes

Mette Eisenhardt